

PRIGODNI GOVORI PAPE FRANJE
U JUBILARNOJ, PETSTOTOJ OBLJETNICI REFORMACIJE
od 31. listopada 2016. do 31. listopada 2017.

EKUMENSKI SUSRET U MALMÖU
GOVOR PAPE FRANJE
Malmö, 31. listopada 2016.

Draga braćo i sestre!

Zahvaljujem Bogu za ovu zajedničku komemoraciju 500 godina reformacije, koju obilježavamo obnovljenim duhom svjesni da je jedinstvo kršćana prioritetno, budući da priznajemo da je među nama mnogo više onoga što nas ujedinjuje od onoga što nas dijeli. Već je i sami hod koji je poduzet za postizanje tog jedinstva veliki Božji dar i, zahvaljujući njegovoj pomoći, danas smo ovdje ujedinjeni, luterani i katolici, u duhu zajedništva, kako bismo naš pogled upravili prema jedinom Gospodinu, Isusu Kristu.

Naš međusobni dijalog omogućio je produbljanje međusobnog razumijevanja, stvaranje uzajamnog povjerenja i potvrdu želje da hodimo prema punom zajedništvu. Jedan od plodova ovog dijaloga jest i suradnja između različitih udruga Svjetskoga luteranskog saveza i Katoličke Crkve. Zahvaljujući toj novoj klimi povjerenja, danas su *Caritas Internationalis* i *World Service Svjetskog luteranskog saveza* potpisali zajednički sporazum radi razvijanja i učvršćivanja kulture suradnje za promicanje dostojanstva čovjeka i društvene pravde. Srdačno pozdravljam članove obiju organizacija koje su, u svijetu koji je pun podjela zbog rata i sukoba, bile i jesu svijetli primjer požrtvornosti i služenja bližnjemu. Potičem ih da nastave na putu suradnje.

Pozorno sam slušao svjedočanstva: kako, posred tolikih izazova, dan za danom, svoj život ulažu kako bi izgradili svijet koji sve više odgovara planovima Božjim. Pranita je govorila o stvořenju. Doista, sve stvođenje jest očitovanje Božje beskrajne ljubavi prema nama te i preko darova prirode možemo promatrati Boga, našega Oca. Dijelim tvoje zaprepaštenje zbog zloupotreba

koje štete planetu, našoj zajedničkoj kući, i koje prouzrokuju velike posljedice i za klimu. Kako si ispravno primijetila, najveće posljedice pogađaju upravo najslabije osobe i one s manje sredstava, koje su se prisiljene iseljavati kako bi se spasile od negativnih klimatskih promjena. Kao što se kaže u našoj, u mojoj zemlji: „Na koncu konca, najveću feštu plaćaju uvijek najsiromašniji.” Svi smo odgovorni za očuvanje stvorenog, a na poseban način mi kršćani. Naš stil života, naše ponašanje trebaju biti u skladu s našom vjerom. Pozvani smo njegovati sklad s nama samima i s drugima, ali i s Bogom i djelom njegovih ruku. Pranita, budi hrabra u svojim naporima za dobrobit naše zajedničke kuće. Hvala!

Mons. Héctor Fabio obavijestio nas je o zajedničkom radu katolika i luterana u Kolumbiji. Dobra je vijest što se kršćani ujedanjuju kako bi pokrenuli zajedničke i društvene procese od zajedničkog interesa. Molim vas za posebnu molitvu za tu divnu zemlju da se, u suradnji svih, konačno postigne mir, toliko željen i potreban za dostojan zajednički suživot. Budući da srce kršćanina, ako gleda u Isusa, ne poznaje granice, neka to bude molitva koja ide još i dalje te obuhvati sve zemlje u kojima još uvijek traju sukobi.

Marguerite je privukla našu pozornost na napore koje poduzima za djecu, žrtve tolikih okrutnosti i za promicanje mira. To je doista hvalevrijedno i, istodobno, poziv da se shvate ozbiljno nebrojene situacije ugroženosti koju podnose tolike nezaštićene osobe, kojih se glas ne čuje. To što ti smatraš kao poslanje, zapravo je sjeme, sjeme koje je proizvelo obilne plodove, i danas, zahvaljujući tom sjemenu, tisuće djece mogu učiti, razvijati se i ozdraviti. Uložila si u budućnost! Hvala! Zahvaljujem ti što i sada, iako u izbjeglištvu, nastavljaš širiti poruku mira. Rekla si da svi oni koji te poznaju drže da je ludost to što činiš. Doista, to je ludost iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu. O kod bi se ta ludost mogla proširiti, prosvijetljena vjerom i povjerenjem u Providnost. Samo naprijed, neka onaj glas nade koji si čula na početku svoga puta i nastojanja nastavi ohrabrivati tvoje srce i srca mnogih mladih.

Rose, najmlađa, pružila nam je uistinu dirljivo svjedočanstvo. Uspjela je iskoristiti talente koje joj je Bog dao preko sporta. Umjesto da je trošila svoje snage na pogrešne strane, stavila ih je u službu plodna života. Dok sam slušao tvoju ispovijest, pala mi je na pamet misao o životu tolikih mladih kojima je itekako

potrebno svjedočanstvo kao što je tvoje. Drago mi je podsjetiti da svi mogu otkriti kako je lijepo biti dijete Božje i imati povlasticu da ih Bog prihvaća i ljubi. Rose, zahvaljujem ti od srca za tvoje napore i žrtve u ohrabrivanju drugih djevojaka da se vrate u školu, kao i za molitve koje upravljaš svakoga dana za mir u mladoj državi Južnom Sudanu, kojemu je mir itekako potreban.

Nakon što smo čuli ova snažna svjedočanstva, zbog kojih se trebamo zamisliti nad svojim životom i načinom kako odgovaramo na situacije bližnjih u potrebi, želim zahvaliti svim vladama koje pomažu izbjeglicama, svim vladama koje pomažu onima koji traže azil, jer svako djelo u korist osoba koje su potrebne zaštite predstavlja veliki čin solidarnosti i priznanja njihova dostojanstva. Za nas je kršćane osobito važno prihvatiti odbačene – jer su i njihove države odbacili – i isključene iz našeg društva te učiniti da osjete nježnost i ljubav milosrdnoga Boga, koji ne odbacuje nikoga, a sve prihvaća. Od nas kršćana danas se traži da budemo protagonisti revolucije nježnosti.

Uskoro ćemo čuti svjedočanstvo biskupa Antoinea, koji živi u Alepu, gradu iscrpljenom od rata, gdje su podcijenjena i pogazena čak i najosnovnija ljudska prava. Vijesti nas svakodnevno izvješćuju o neizrecivoj patnji koju je prouzrokovao sirijski sukob i koji u ljubljenoj Siriji traje više od pet godina. Usred tolikog razaranja, uistinu je herojski da tamo ostaju muškarci i žene kako bi pružili materijalnu i duhovnu pomoć potrebitima. Zadivljujuće je da ti, dragi brate Antoine, nastavljaš raditi posred tolikih opasnosti kako bi nam mogao posvjedočiti o dramatičnoj situaciji sirijskog naroda. Svaki od njih u našem je srcu i u našoj molitvi. Molimo za milost obraćenja srdaca onih koji snose odgovornost za sudbinu svijeta i te regije kao i svih onih koji u njoj sudjeluju.

Draga braćo i sestre, nemojmo dopustiti da nas protivštine obeshrabre. Neka nam ove vijesti i ova svjedočanstva budu povod i dadu nov poticaj da radimo još više ujedinjeni. Kada se vratimo našim kućama, ponesimo i obvezu da ćemo svakoga dana učiniti znak mira i pomirenja, kako bismo bili odvažni i vjerni svjedoci kršćanske nade. A kao što znamo, nada ne razočarava! Hvala!

PAPIN GOVOR LUTERANSKIM HODOČASNICIMA
13. listopada 2016.

Dragi prijatelji!

Veoma se radujem što vas mogu susresti prigodom vašeg ekumenskog hodočašća koje ste započeli u Lutherovoj domovini, u Njemačkoj i koje završavate u sjedištu rimskog biskupa. Srdačan pozdrav upućujem biskupima koji su vas pratili i zahvaljujem im što su podržali ovu lijepu inicijativu.

Zahvaljujemo Bogu što danas, luterani i katolici, zajedno hodimo na putu koji ide od sukoba do zajedništva. Zajedno smo prošli dobar dio puta. Za vrijeme hoda osjećamo oprečne osjećaje: bol zbog podjele koja još postoji među nama, ali i radost zbog ponovno pronađena bratstva. Vaša tako brojna i oduševljena prisutnost očiti je znak ovoga bratstva te nas ispunjava nadom da bi moglo nastaviti i rasti međusobno razumijevanje.

Apostol Pavao tvrdi da, snagom našega svetoga krštenja, svi činimo jedino Kristovo tijelo. Različiti udovi, zapravo, tvore jedno tijelo. Zbog toga pripadamo jedni drugima i kada jedan trpi, svi trpe, kada se jedan raduje, svi se raduju (usp. 1 Kor, 12, 12–26). Možemo s nadom nastaviti naš ekumenski hod, jer znamo da, unatoč tolikim otvorenim pitanjima koja nas još dijele, već smo ujedinjeni. Puno je više onoga što nas ujedinjuje, od onoga što nas dijeli!

Krajem ovog mjeseca, ako se Bogu sviđi, poći ću u Lund, u Švedsku, i zajedno sa Svjetskom luteranskom federacijom spomenut ćemo se, nakon pet stoljeća, početka Lutherove reformacije i zahvaliti Bogu za pedeset godina službenog dijaloga između luterana i katolika. Bitni dio ove komemoracije bit će upravititi naš pogled prema budućnosti, u vidu zajedničkoga kršćanskog svjedočenja današnjem svijetu, koji osjeća toliku žeđ za Bogom i njegovim milosrđem. Svjedočanstvo koje svijet od nas prije svega očekuje jest da učinimo vidljivim milosrđe koje nam Bog iskazuje preko služenja siromasima, bolesnima, onima koji su morali napustiti vlastitu domovinu kako bi za se i za svoje drage potražili bolju budućnost. U našem služenju najpotrebnijima možemo iskusiti da smo već jedno: milosrđe je Božje ono koje nas ujedinjuje.

Dragi mladi, želim vas ohrabriti da budete svjedoci milosrđa. Dok teolozi napreduju na doktrinarnom području, vi nastavite

uporno tražiti prigode da se susretnete, bolje upoznate, da zajedno molite i ponudite svoju pomoć jedni drugima i svima onima koji su je potrebni. Na taj ćete način, slobodni od svake predrasude i pouzdajući se u evanđelje Isusa Krista, koje naviješta mir i pomirenje, biti istinski protagonisti novog razdoblja na ovome hodu, koje će, s pomoću Božjom, dovesti do punog zajedništva. Molit ću za vas, a vi, molim vas, molite za me, jer sam itekako potreban vaše molitve. Hvala!

PAPIN GOVOR SUDIONICIMA PLENARNE SJEDNICE PAPINSKOG
VIJEĆA ZA PROMOCIJU JEDINSTVA KRŠĆANA
10. studenoga 2016.

*Gospodo kardinali,
draga braćo biskupi i svećenici,
draga braćo i sestre!*

Radujem se što vas mogu susresti prigodom vašeg plenarnog zasjedanja, koje obrađuje temu „Jedinstvo kršćana: model za puno zajedništvo?”. Zahvaljujem kardinalu Kochu za pozdrav koje mi je uputio u ime svih vas. U ovoj godini imao sam prigodu doživjeti toliko značajnih ekumenskih susreta, bilo ovdje u Rimu, bilo za vrijeme putovanja. Svaki od tih susretat bio je za me izvor utjehe, jer sam mogao uvidjeti da je želja za zajedništvom živa i intenzivna. Kao rimski biskup i Petrov nasljednik, svjestan odgovornosti koja mi je povjerena od Gospodina, želim potvrditi da je jedinstvo kršćana jedna od mojih primarnih briga i molim da ona bude sve više prihvaćena od svakog krštenika.

Jedinstvo kršćana *temeljni je zahtjev naše vjere*. Zahtjev je to koji izvire iz dubine našega bića kao vjernika u Isusa Krista. Zazivamo jedinstvo, jer zazivamo Krista. Želimo živjeti jedinstvo, jer želimo nasljedovati Krista, živjeti njegovu ljubav, radovati se otajstvu njegova jedinstva s Ocem, što je i bit božanske ljubavi. Sam Isus, u Duhu Svetome, združuje nas svojoj molitvi: „Kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama [...] Ja u njima i ti u meni, da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio. [...] Da ljubav kojom si ti mene ljubio bude u njima – i ja u njima” (Iv 17,

21.23.26). Prema Isusovoj velikosvećeničkoj molitvi, to za čim čeznemo jedinstvo je u ljubavi Oca koja nam je darovana u Isusu Kristu, ljubav koja oblikuje i misao i nauk. Nije dovoljno slagati se u shvaćanju evanđelja, nego je potrebno da svi mi vjernici budemo ujedinjeni s Kristom i u Kristu. Naše osobno i zajedničko obraćenje, naše postupno suobličavanje Njemu (usp. Rim 8, 28), naše življenje sve više u Njemu (usp. Gal 2, 20), jest danost koja nam dopušta da rastemo u međusobnom zajedništvu. To je duh koji podržava i znanstvene sjednice i svaki drugi napor u približavanju stajališta.

Imajući to u vidu, moguće je odbaciti *neke pogrešne modele zajedništva* koji u stvarnosti ne doprinose jedinstvu, nego mu se suprotstavljaju u njegovoj biti.

Prije svega, *jedinstvo nije plod naših ljudskih nastojanja* ili plod crkvene diplomacije, nego je dar koji dolazi odozgor. Kao ljudi nismo sposobni sami postići jedinstvo, niti mu možemo odrediti način i vrijeme. Koja je, dakle, naša uloga? Što trebamo činiti u promicanju jedinstva kršćana? Naš je zadatak primiti taj dar i učiniti ga svima vidljivim. S tog stajališta, jedinstvo, više nego cilj, *put je*, sa svojim prometnim znakovima i svojim ritmom, svojim usporavanjem i ubrzavanjem, pa i sa svojim zastojima. Jedinstvo kao hod zahtijeva strpljivo očekivanje, ustrajnost, napor i zauzetost; ne dokida sukobe i ne briše protivnosti, naprotiv, katkad se može izložiti opasnosti da nastanu novi nespোরазumi. Jedinstvo može prihvatiti jedino onaj tko odluči uputiti se prema cilju koji danas može izgledati prilično dalekim. Međutim, onaj koji hodi tim putem posjeduje trajno iskustvo zajedništva koje radosno nazire, iako još nije postignuto u potpunosti, i to svaki put kad odbacimo preuzetnost i svi se priznamo potrebitima Božje ljubavi. Što nas kršćane više ujedinjuje od iskustva da smo grješnici, ali istodobno i predmet neograničena Božjeg milosrđa koje nam je objavljeno u Isusu Kristu? Jednako tako, jedinstvo ljubavi već je stvarnost kada oni koje je Bog izabrao i pozvao da budu njegov narod zajedno naviještaju čudesna djela koja je učinio za njih, iznad svega pružajući svjedočanstvo života puna ljubavi prema svima (usp. 1 Pt 2, 4– 10). Zbog toga volim ponavljati da se *jedinstvo postiže u hodu*, kako bismo se prisjetili da, kada zajedno hodimo, tj. kad se kao braća susrećemo, zajedno molimo, surađujemo zajedno u naviještaju evanđelja i u služenju posljednjima tada smo već ujedinjeni. Sve teološke i ekleziološke razlike koje još dijele kršćane mogu se nadvladati jedino za vrijeme tog hoda,

a da danas ne znamo kako i kada, nego će se dogoditi u skladu s onim što Duh Sveti htjedne nadahnuti za dobro Crkve.

Nadalje, *jedinstvo nije jednoličnost*. Različite teološke, liturgijske, duhovne i kanonske tradicije, koje su se u kršćanskom svijetu razvile, kada su izvorno utemeljene u apostolskoj predaji, predstavljaju bogatstvo, a ne opasnost za jedinstvo Crkve. Ići za tim da se ta različitost odbaci znači ići protiv Duha Svetoga, koji djeluje obogaćujući zajednicu vjernika raznolikošću darova. U tijeku povijesti, postojala su nastojanja ovakvog tipa, s posljedicama koje katkad još i danas uzrokuju bol. Ako se prepustimo vodstvu Duha Svetoga, bogatstvo, raznolikost, različitost nikada ne dovode do sukoba, jer Duh nas potiče da živimo raznoličnost u zajedništvu Crkve. Ekumenska je zadaća poštovati opravdanu raznolikost i nastojati oko nadvladavanja razmimoilaženja nepomirljivih s jedinstvom koje Bog želi. Postojanje takvih razmimoilaženja ne smije nas zaustavljati, nego poticati da zajedno tražimo način kako uspješno pristupati rješavanju tih problema.

Na koncu, *jedinstvo nije upijanje*. Jedinstvo kršćana ne znači ekumenizam „unazad”, pri čemu bi netko trebao zaniijekati vlastitu povijest vjere, niti pak tolerira prozelitizam, koji je zapravo otrov za ekumenski hod. Prije nego se ustanovi ono što nas dijeli, potrebno je na životan način uvidjeti i bogatstvo onoga što nas ujedinjuje, kao što je Sveto pismo i velike ispovijesti vjere prvih ekumenskih koncila. Na taj način, mi kršćani možemo se međusobno prepoznati kao braća i sestre koji vjeruju u jednog Gospodina i Spasitelja Isusa Krista, zajedno angažirani u traženju načina da danas budemo poslušni riječi Božjoj koja nas želi ujedinjene. Ekumenizam je pravi kad smo sposobni premjestiti pozornost sa samih sebe, s vlastitih argumenata i formulacija, na riječ Božju koja zahtijeva da bude slušana, prihvaćena i svjedočena u svijetu. Zbog toga, različite kršćanske zajednice pozvane su da jedne drugima „ne budu konkurencija”, nego da surađuju. Moj nedavni posjet Lundu podsjetio me koliko je aktualno ono ekumensko načelo koje je Ekumensko vijeća crkava ondje formuliralo već 1952. godine, načelo koje kršćanima preporučuje da „čine zajedno sve, osim onoga u čemu ih duboke razlike i uvjerenja prisiljavaju da djeluju razdvojeno”.

Zahvaljujem vam za vaš trud, obećavam vam svoju molitvi i preporučujem se u vaše molitve. Neka vas Gospodin blagoslovi i Gospa štiti.

PAPIN GOVOR EKUMENSKOJ DELEGACIJI
NJEMAČKE EVANGELIČKE CRKVE
6. veljače 2017.

Draga braćo i sestre!

Radosno vas pozdravljam i želim dobrodošlicu. Zahvaljujem pokrajinskom biskupu Bedford-Strohmu za njegove ljubazne riječi – *ein Mann mit Feuer im Herzen* – /čovjek vatrena srca/. Veseli me i prisutnost kardinala Marxa. Činjenica da predsjednik Njemačke biskupske konferencije prati delegaciju Evangeličke Crkve u Njemačkoj plod je dugotrajne suradnje i izraz ekumenskog odnosa koji je sazrijevao godinama. Želim vam da idete naprijed tim putem koji je blagoslovljen bratskim zajedništvom, nastavljajući hrabro i odlučno prema sve većem jedinstvu. Imamo jedno sveto krštenje: trebamo hoditi zajedno i neumorno!

Značajno je da u prigodi 500. obljetnice reformacije, kršćani evangelici i katolici prihvate prigodu za zajedničku komemoraciju povijesnih događaja kako bi ponovno u središte svojih odnosa stavili Krista. Upravo „pitanje o Bogu” o tome „kako postići milosrdnoga Boga” bila je „temeljna želja, pokretač života i cijelog Lutherova životnog puta” (usp. Benedikt XVI., *Susret s predstavnicima Evangeličke Crkve u Njemačkoj*, 23. rujna 2011.). Ono što je pokretalo i uznemiravalo reformatore, bilo je zapravo, pokazati put prema Kristu. A to nam i danas treba biti u srcu, nakon što smo, zahvaljujući Bogu, ponovno krenuli zajedničkom stazom. Ova godina komemoracije pruža nam mogućnost da učinimo daljnje korake naprijed, gledajući u prošlost bez zlopamćenja, nego u Kristu i u zajedništvu s njim, kako bismo ljudima našega vremena ponudili radikalnu novost Isusa, bezgranično milosrđe Božje: upravo ono što su reformatori u svom vremenu željeli potaknuti. Činjenica da je njihov poziv na obnovu proizveo pojave koji su dovele do podjele među kršćanima, uistinu je tragično. Vjernici se više nisu osjećali braćom i sestrama u vjeri, nego protivnici i suparnici; dugo vremena njegujući neprijateljstvo i upornost u borbama, poticane političkim i vladajućim interesima, katkad bez ikakva ustezanja u primjeni nasilja jednih protiv drugih, braća protiv braće. Danas, naprotiv, zahvaljujemo Bogu jer je konačno, „odložen svaki teret”, te bratski „postojano trčimo u borbu koja je pred nama, upirući pogled u Isusa” (Heb 12, 1–2).

Zahvalan sam vam jer, tim pogledom, namjeravate zajedno se približiti, poniznošću i otvorenosti, prošlosti koja nas žalosti, i spremno sudjelovati u važnom činu pokore i pomirenja u službi ekumene s naslovom „Ozdraviti spominjanje – svjedočiti Isusa Krista”. Kao katolici i evangelići u Njemačkoj moći ćete odgovoriti u molitvi na snažan poziv koji zajedno primjećujete u zemlji u kojoj je nastala reformacija: očistiti u Bogu sjećanje da biste bili iznutra obnovljeni i poslani od Duha donijeti Isusa današnjem čovjeku. Tim znakom i drugim ekumenskim inicijativama koje su predviđene ove godine – kao što je zajedničko hodočašće u Svetu Zemlju, zajednički biblijski kongres sa zajedničkim predstavljanjem novih prijevoda Biblije te ekumenski dan posvećen društvenoj odgovornosti kršćana – namjeravate dati konkretan oblik „Slavlju Krista” koje, u prigodi komemoracije reformacije, namjeravate zajedno proslaviti. Ponovno otkriće zajedničkih izvora vjere, ozdravljenje memorije u molitvi i međusobnoj ljubavi te konkretnoj suradnji u širenju evanđelja i služenja braći jesu poticaji da se ubrzanije nastavi ekumenski hod.

Zahvaljujući duhovnom zajedništvu koje se učvrstilo u desetljećima ekumenskog hoda, možemo danas zajedno žaliti za promašajima obiju strana u odnosu na jedinstvo u kontekstu reformacije i kasnijeg razvoja. Istovremeno, u danosti jedinog svetoga krštenja koje nas čini braćom i sestrama i u zajedničkom osluškivanju Duha, znamo, u pomirenoj raznolikosti, cijeniti duhovne i teološke darove koje smo primili od reformacije. U Lundu, prošlog 31. listopada, zahvalio sam Gospodinu na tome i zamolio oprostjenje za prošlost. Za budućnost želim potvrditi naš bezrezervni poziv za zajedničko svjedočenje evanđelja i za nastavak puta prema punom jedinstvu. Čineći to zajedno, rađa se i želja za poduzimanje novih putova. Sve se više učimo pitati: možemo li ovaj pothvat podijeliti s našom braćom i sestrama u Kristu? Možemo li prijeći zajedno novi dio puta?

Razlike u pitanjima vjere i morala, koje još postoje, ostaju izazovi na hodu prema vidljivom jedinstvu, za kojim žude naši vjernici. Bol je prisutna na poseban način kod supružnika koji pripadaju različitim vjeroispovijestima. Potrebno je da se na razborit način zauzmemo, usrdnom molitvom i svim silama, da prevladamo prepreke koje još postoje, pojačavajući teološki dijalog i osnažujući suradnju među nama, osobito u služenju onima koji ponajviše trpe i u očuvanju stvorenog svijeta koji je u opasnosti. Žarki Isusov poziv na jedinstvo (usp. Iv 17, 21) obvezuje i nas,

kao i cjelokupnu ljudsku obitelj, u vremenu u kojem doživljava teške razdore i nove oblike isključivanja i marginaliziranja. I zbog toga naša je odgovornost velika!

U nadi da ovaj susret još više ojača zajedništvo među nama, molim Duha Svetoga, začetnika i obnovitelja jedinstva, da vas osnaži u zajedničkom hodu s utjehom koja dolazi od Boga (usp. 2. Kor 1, 4) i da vam pokaže svoje proročke i smjele putove. Od srca zazivam Božji blagoslov na sve vas i na vaše zajednice i molim vas, da me se sjetite u svojim molitvama. Zahvaljujem vam i pozivam vas da zajedno izmolimo Očenaš.

PAPIN GOVOR SUDIONICIMA SKUPA PAPINSKOG ODBORA
ZA POVIJESNE ZNANOSTI: LUTHER 500 GODINA KASNIJE:
PROMIŠLJANJE LUTERANSKE REFORMACIJE U NJEZINOM
POVIJESNOM I CRKVENOM KONTEKSTU
31. ožujka 2017.

*Draga braćo,
Poštovane gospođe i gospodo!*

S radošću vas primam i srdačno pozdravljam. Zahvaljujem ocu Bernardu Arduri za njegov govor u kojem je sazeo smisao vašeg skupa o Lutheru i o reformaciji.

Priznajem vam da prvi osjećaj koji osjećam s obzirom na ovaj hvalevrijedan pothvat Papinskog odbora za povijesne znanosti jest osjećaj *zahvalnosti* Bogu, popraćen s dozom čuđenja pri pomisli da ne tako davno, skup ovakva sadržaja bio bi gotovo nezamisliv. Govoriti o Lutheru, katolici i protestanti zajedno, u organizaciji organizma Svete Stolice: uistinu rukom dotičemo plodove djelovanja Duha Svetoga, koji nadilazi sve prepreke i preobrazuje sukobe u prigode za rast u zajedništvu. *Od sukoba do zajedništva* zapravo je i naslov dokumenta Luteransko-katoličke komisije s obzirom na zajedničku komemoraciju petog stoljeća početka Lutherove reforme.

Obradovao sam se pri spoznaji da je ova komemoracija stručnjacima iz različitih ustanova ponudila mogućnost da zajedno istražuju te događaje. Ozbiljna promišljanja o Lutheru i njegova kritika Crkve i papinstva njegova vremena, zasigurno doprinose da se nadiđe klima međusobnog nepovjerenja i suparništva

koja je dugo vremena u prošlosti karakterizirala odnose između katolika i protestanata. Pozorno i točno proučavanje, oslobođeno predrasuda i ideoloških prepirka, dopušta Crkvama, danas u dijalogu, da raspoznaju i prihvate što je u reformaciji bilo pozitivno i opravdano, i da zauzmu odstojanje od pogrešaka, pretjerivanja i promašaja, priznajući grijehe koji su doveli do podjela.

Svi smo itekako svjesni da se prošlost ne može promijeniti. Ipak, danas, nakon pedeset godina ekumenskog dijaloga između katolika i protestanata, moguće je izvršiti pročišćenje memorije, koja se ne sastoji u poduzimanju nemogućeg ispravaka onoga što se dogodilo prije petsto godina, nego „prikazati tu povijest na drukčiji način” (Lutersko-katolička komisija o jedinstvu, *Od sukoba do zajedništva*, 17. lipnja 2013., 16), bez tragova zlopamćenja zbog pretrpljenih rana prošlosti koje izobličuju pogled koji imamo jedni o drugima. Danas smo kao kršćani pozvani oslobođiti se predrasuda u pogledu vjere koju drugi ispovijedaju i to s drugačijim naglaskom i govorom, da uzajamno zatražimo oprost za počinjenje pogreške koje su počinili naših prethodnici i da zajedno zamolimo Boga za dar pomirenja i jedinstva.

Dok s molitvama pratim ovaj vaš iznimno vrijedan rad na povijesnom istraživanju, zazivam na vas blagoslov svemogućega i milosrdnoga Boga. I molim vas, da molite za me. Neka nas sve Bog blagoslovi. Hvala!

S engleskog i talijanskog jezika preveli:
Ivan Macut i Dinko Aračić